



Archeologienota: een verkaveling aan de Kortrijksebaan 25 te Holsbeek



Nick Van Liefferinge

**Tienen, 2017
Studiebureau Archeologie bvba**



Colofon

Archeologienota: een verkaveling aan de Kortrijksebaan 25 te Holsbeek
--

Initiatiefnemer:	Fam. Scheys
Erkend archeoloog:	Nick Van Liefferinge
Auteurs:	Nick Van Liefferinge
Foto's en tekeningen:	Studiebureau Archeologie bvba (tenzij anders vermeld)

Op alle teksten, foto's en tekeningen geldt een auteursrecht. Zonder voorafgaandelijke schriftelijke toestemming van Studiebureau Archeologie bvba mag niets uit deze uitgave worden vermenigvuldigd, bewerkt en/of openbaar gemaakt, hetzij door middel van webpublicatie, druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook.

Studiebureau Archeologie bvba
Bietenweg 20
3300 Tienen
www.studiebureau-archeologie.be
info@studiebureau-archeologie.be
tel: 0474/58.77.85
fax: 016/77.05.41

©2017, Studiebureau Archeologie bvba

Inhoud

1. Resultaten bureauonderzoek	p. 2
1.1 Beschrijvend gedeelte	p. 2
1.1.1 Administratieve gegevens	p. 2
1.1.2 Archeologische voorkennis	p. 4
1.1.3 Onderzoeksopdracht en vraagstellingen	p. 4
1.1.4 Werkwijze bureauonderzoek	p. 6
1.2 Assessmentrapport	p. 7
1.2.1 Landschappelijke ligging van het projectgebied	p. 7
1.2.2 Historische beschrijving van het projectgebied	p. 11
1.2.3 Archeologisch kader van het projectgebied	p. 13
1.2.4 Interpretatie en archeologische verwachting	p. 14
1.2.5 Beantwoording onderzoeksvragen	p. 14
2. Landschappelijk bodemonderzoek	p. 15
2.1 Beschrijvend gedeelte	p. 15
2.1.1 Administratieve gegevens	p. 15
2.1.2 Relevante (geo-)archeologische voorkennis	p. 17
2.1.3 Onderzoeksopdracht en vraagstellingen	p. 17
2.1.4 Onderzoeksmethoden en -technieken	p. 18
2.1.5 Afwijkingen bij de onderzoeksmethode (t.a.v. de Code van Goede Praktijk)	p. 18
2.2 Assessment	p. 19
2.2.1 Beschrijving van de bodemprofielen	p. 19
2.2.2 Interpretatie en archeologische verwachting	p. 19
2.2.3 Beantwoording onderzoeksvragen	p. 21
3. Programma van maatregelen	p. 22
3.1 Gemotiveerd advies	p. 22
3.2 Programma van maatregelen voor uitgesteld vooronderzoek met ingreep in de bodem	p. 22
3.2.1 Administratieve gegevens	p. 22
3.2.2 Aanleiding van het vooronderzoek	p. 23
3.2.3 Relevante resultaten van het vooronderzoek zonder ingreep in de bodem	p. 23
3.2.4 Vraagstelling en onderzoeksdoelen	p. 24
3.2.5 Onderzoeksmethode	p. 25
3.2.6 Onderzoekstechnieken	p. 25
3.2.7 Noodzakelijke maatregelen voor de bescherming van archeologisch erfgoed	p. 27
3.2.8 Voorziene afwijkingen ten aanzien van de Code van Goede Praktijk	p. 27
3.2.9 Timing veldwerk	p. 27
Bibliografie	p. 28
Bijlagen	
Bijlage 1: Boorpuntenkaart (projectie op het kadasterplan)	
Bijlage 2: Beschrijving bodemprofielen	
Bijlage 3: Dagrappporten	

1. Resultaten bureauonderzoek

1.1 Beschrijvend gedeelte

1.1.1 Administratieve gegevens

Projectcode		2017K359
Actoren	Studiebureau Archeologie	OE/ERK/Archeoloog/2015/00002 (bedrijf)
	Nick Van Liefferinge	OE/ERK/Archeoloog/2016/00111 (veldwerkleider, auteur)
Locatie	Provincie	Vlaams-Brabant
	Gemeente	Holsbeek
	Deelgemeente	Holsbeek
	Adres	Kortrijksebaan 25
Kadastrale gegevens		Holsbeek, Afdeling 1, Sectie E, perc. 134H, 134K en 134 L
Oppervlakte onderzoeksgebied		0,62 ha
Bounding Box	Punt 1	X177607, Y178874
	Punt 2	X177713, Y178972
Topografische kaart		Fig. 1.1
Kadasterplan		Fig. 1.2
Begindatum onderzoek		17 november 2017 (<i>Quickscan</i> met landschappelijk bodemonderzoek)
Einddatum onderzoek		30 november 2017
Relevante termen		Bureauonderzoek, landschappelijk bodemonderzoek, colluviale processen, holle wegen, getuigenheuvel

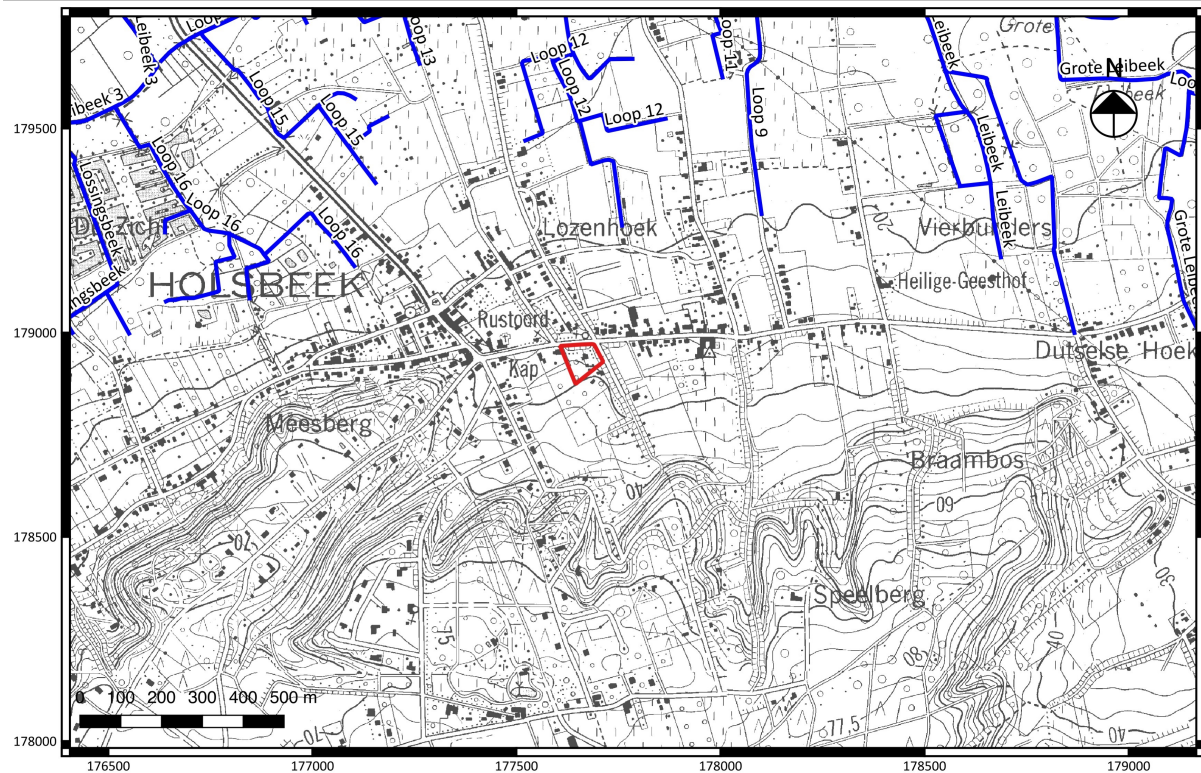


Fig. 1.1: Situering van het projectgebied op de topografische kaart van 1996 (bron: Geopunt Vlaanderen).

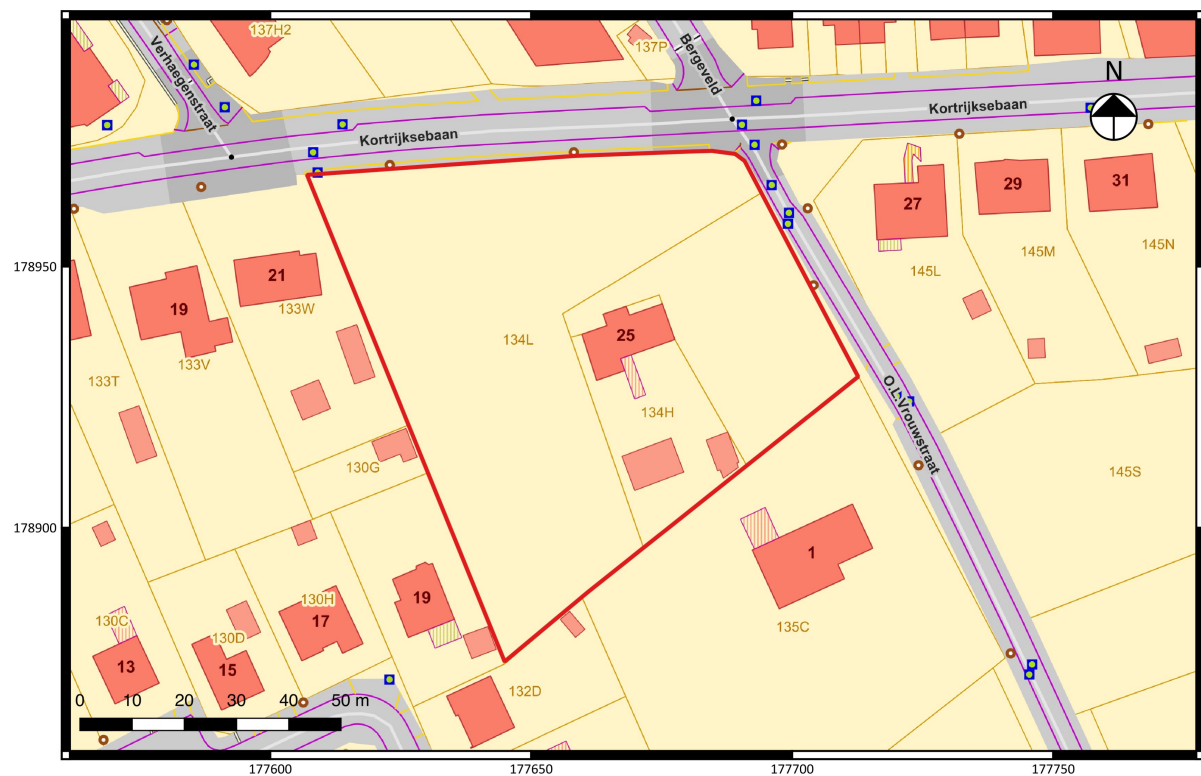


Fig. 1.2: Situering van het projectgebied op het kadasterplan (©CADGIS).

1.1.2 Archeologische voorkennis

Er zijn nog geen archeologische waarnemingen verricht ter hoogte van het projectgebied.

1.1.3 Onderzoeksopdracht en vraagstellingen

1.1.3.1 Randvoorwaarden

De archeologienota werd opgemaakt naar aanleiding van een geplande verkavelingsvergunningsaanvraag.

De wetgeving met betrekking tot archeologie omvat enerzijds het Onroerendergoeddecreet van 12 juli 2013 en anderzijds het Onroerendergoedbesluit van 16 mei 2014 die voor archeologie in werking traden op 1 juni 2016.

Overwegend dat

- *het volledige projectgebied niet gelegen is in een gebied waar geen archeologisch erfgoed te verwachten valt,*
 - *het projectgebied zich niet (gedeeltelijk) ter hoogte van een beschermde archeologische site bevindt,*
 - *het projectgebied zich niet (gedeeltelijk) in een vastgestelde archeologische zone bevindt,*
 - *en de totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de vergunning betrekking heeft meer dan 3000 m² bedraagt,*
 - *de geplande bodemingreep meer dan 1000 m² bedraagt,*
 - *het een privaatrechterlijke aanvrager van de stedenbouwkundige vergunning betreft,*
- dient een bekrachtigde archeologienota te worden toegevoegd bij de aanvraag van een verkavelingsvergunning met ingreep in de bodem.

1.1.3.2 Vraagstelling

Het bureauonderzoek heeft tot doel het projectgebied archeologisch te evalueren op basis van bestaande bronnen en de impact van de geplande werken op eventueel aanwezig archeologisch erfgoed te bepalen. Dit houdt in dat er informatie wordt verzameld over de mogelijke aanwezigheid of afwezigheid van archeologisch erfgoed binnen het projectgebied. De kenmerken, de relatie met het omringende landschap, de bewaringstoestand en de waarde van eventueel aanwezig archeologisch erfgoed worden ingeschat. Ook de manier waarop de geplande bodemingrepen worden uitgevoerd maakt deel uit van deze evaluatie.

Er wordt een antwoord geformuleerd op de volgende onderzoeksvragen:

- *Welke aanwijzingen bevatten de bestaande bronnen en de informatie met betrekking tot de geplande werken over het archeologisch potentieel van het terrein?*
- *Wat is de impact van de geplande werken?*

1.1.3.3 Beschrijving van de bestaande toestand en de geplande werken

Het projectgebied omvat een (onderkelderde) woning met losse bijgebouwen (bergplaats en garage) en een tuin met enkele hoge bomen en struiken. Rondom de woning is de bovengrond verhard. De Kortrijksebaan (noorden) en de Onze Lieve Vrouwstraat (oosten) zijn diep ingesneden (holle) wegen. Het projectgebied situeert zich in een woonwijk.



Fig. 1.3: De bestaande toestand.

De gronden (totale oppervlakte van 0,62 ha) zullen worden opgedeeld in acht kavels (fig. 1.3) voor ééngezinswoningen. De ingreep in de bodem betreft de aanleg van bouwputten tot een diepte van minstens 80 cm beneden het maaiveld (= vorstvrije funderingsdiepte voor woningen), sleuven voor nutleidingen (water, elektriciteit, riolering...) tot een diepte van 1 à 2 m beneden het maaiveld. De woningen kunnen worden voorzien van ondergrondse (kelder)verdiepingen.

Voorstel 3

Schaal: 1/500



Fig. 1.3: Het voorstel van ontwerp.

1.1.4 Werkwijze bureauonderzoek

Voor wat betreft de beschrijving van het fysisch geografische gesteldheid van het terrein werden de topografische kaart van België, de tertiairgeologische kaart, de quartairgeologische kaart en de bodemkaart geraadpleegd. Tevens werd een digitaal hoogtemodel aangemaakt. Deze plannen en data - via Geopunt Vlaanderen en het NGI online ter beschikking gesteld - werden verder bewerkt tot publicatieplannen met behulp van de software QGIS 2.14 Essen.

Om de evolutie van het grondgebruik gedurende de laatste 300 jaar te reconstrueren werden de voornaamste beschikbare cartografische bronnen geraadpleegd, nl. de Ferrariskaart (1771-1778), de Popp-kaart (1842-1879), de Vandermaelenkaart (1846-1854) en een luchtfoto uit 1971. Het historisch grondgebruik werd vergeleken met de huidige toestand om de impact van eventuele verstoringen te kunnen inschatten.

Aan de hand van de gegevens van de Centrale Archeologische Inventaris (CAI) werd de archeologische situering van het onderzoeksgebied bepaald. Via het geoportaal van Onroerend Erfgoed¹ werden de inventaris van beschermde archeologische sites en de kaart van gebieden waar geen archeologie te verwachten valt geconsulteerd.

¹ <https://geo.onroenderfgoed.be>

1.2 Assessmentrapport

1.2.1 Landschappelijke ligging van het projectgebied

Het projectgebied situeert zich langs de oostelijke rand van de bebouwde kom van Holsbeek, langs de Kortrijksebaan die de scheiding vormt tussen een grotendeels beboste getuigenheuvelrug (in het zuiden) en de valleigronden van de Winge (in het noorden). De oostelijke grens van het terrein wordt gevormd door het holle wegtracé van de O.L.V.-straat. Geo-archeologisch gezien situeert het projectgebied zich in de zandleemstreek van het Hageland.



Fig. 1.4: Meest recente luchtfoto (2016) (Bron: Geopunt Vlaanderen).

Het terrein situeert zich aan de noordelijke voet van de getuigenheuvelrug Chartreuzenberg-Meesberg. Ten noorden van de Kortrijksebaan zijn vlakke valleigronden aanwezig met talrijke kwelwaterbronnen (fig. 1.5). De hoogte van het maaiveld binnen de contouren van het projectgebied fluctueert tussen 26,8 m (noordoostelijke hoek) en 30,6 m (zuidwestelijke hoek) (fig. 1.6).

De ondergrond van het projectgebied bestaat volgens de tertiairgeologische kaart (fig. 1.6) uit sedimenten van de Formatie van Sint-Huibrechts-Hern (code Sh), afgezet tijdens het vroege Oligoceen. Op de flanken en de top van de getuigenheuvelrug dagzomen sedimenten van de Formatie van Diest (code Di), afgezet tijdens het late Mioceen.

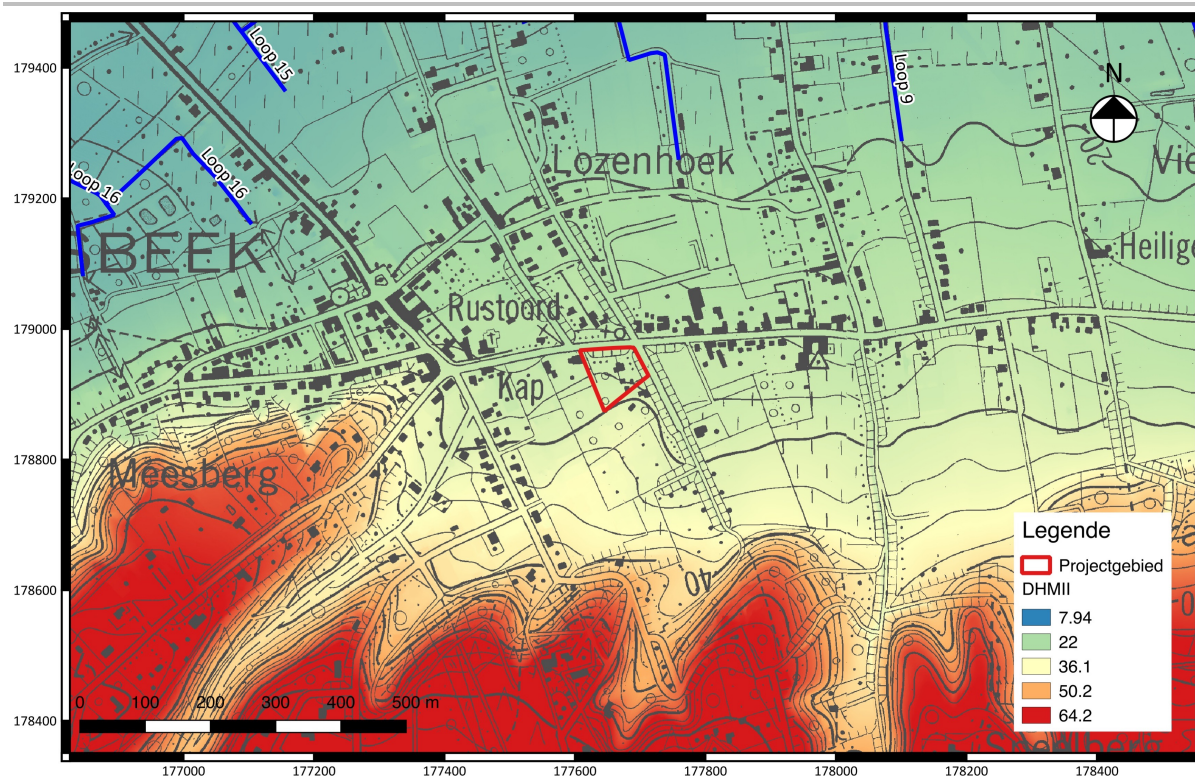


Fig. 1.5: Digitaal hoogtemodel (DHM) (Bron: Geopunt Vlaanderen).

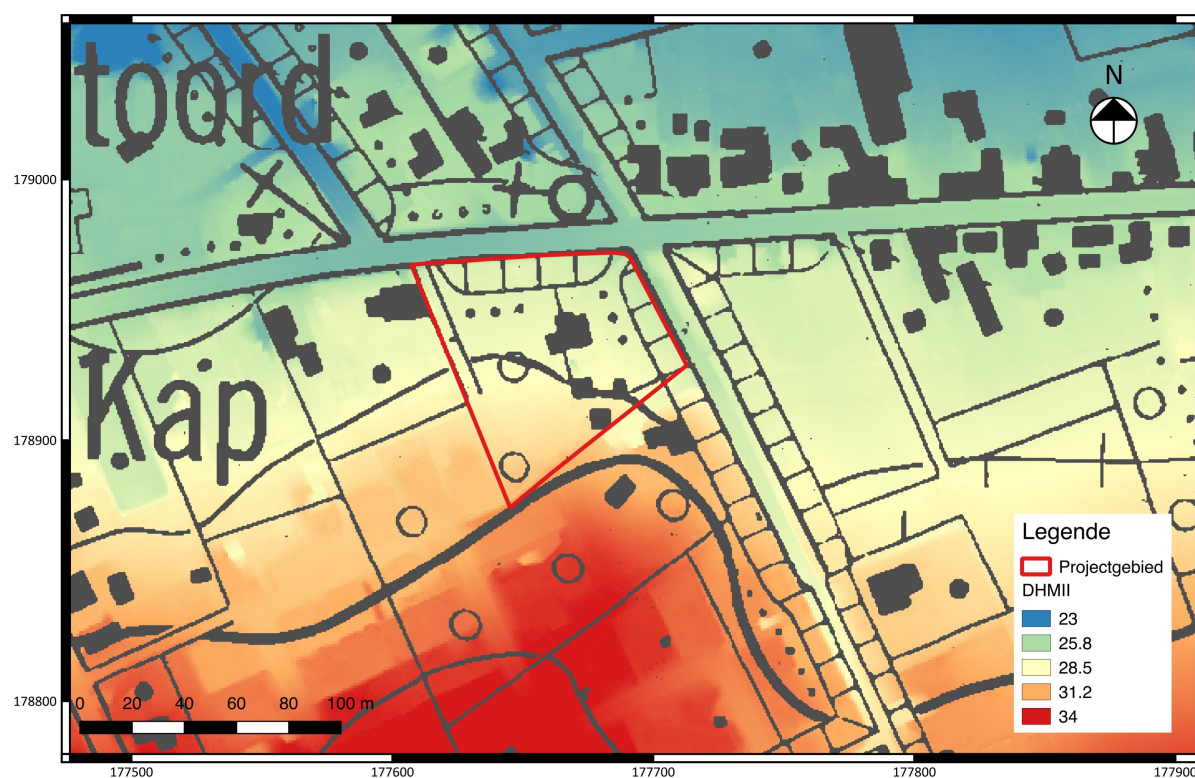


Fig. 1.6: Detail van het digitaal hoogtemodel (DHM) (Bron: Geopunt Vlaanderen).

Hierna staan de gegevens opgesteld zoals online beschikbaar op www.dov.vlaanderen.be en www.geopunt.be.

- Volgens de **tertiargeologische kaart** (www.dov.vlaanderen.be) (fig. 1.7) worden de afzettingen van de Formatie van Sint-Huibrechts-Hern (code Sh) gekarakteriseerd door grijsgroen zeer fijn zand. Dit zand is kleihoudend, glauconiethoudend en glimmerrijk. De afzettingen van de Formatie van Diest (code Di) bestaan uit een heterogene, schuine gelaagdheid van groen tot bruin zand, grindlagen, (ijzer)zandsteenbanken en kleirijke horizonten. De sedimenten zijn rijk aan glauconiet en tevens komen micarische horizonten voor.
- Volgens de **quartaargeologische kaart** (www.dov.vlaanderen.be) (fig. 1.8) bestaat de bovengrond uit eolische afzettingen (zand en zandleem), afgezet tijdens het Weichseliaan (Laat-Pleistoceen) en/of het Vroeg-Holoceen. Wellicht zijn ook hellingsafzettingen aanwezig. Deze laatste gronden zullen bestaan uit een mengsel van quartaire en tertiaire sedimenten.
- Volgens de **bodemkaart** (www.dov.be) (fig. 1.9) bevindt het projectgebied zich in een zone met Lcp-gronden. Deze bodemserie komt voor in een langgerekte en brede strook op de grens tussen de getuigenheuvelrug en de valleigronden. Het betreft zandlemige sedimenten die door colluviale processen (erosie van de hoger gelegen gronden) zijn afgezet aan de voet van de heuvelrug. De NZ-georiënteerde, natuurlijke en antropogene insnijdingen op de flanken van het heuvelrug (brondalen en tracés van oude holle wegen) zijn ook opgevuld met deze colluviale afzettingen. De relevantie van dergelijke gronden betreft de hoge potentie voor de aanwezigheid van begraven (paleo)horizonten in de diepere ondergrond, al dan niet geassocieerd met ruimtelijk goed bewaarde archeologische waarden uit de (pre)historische periode.

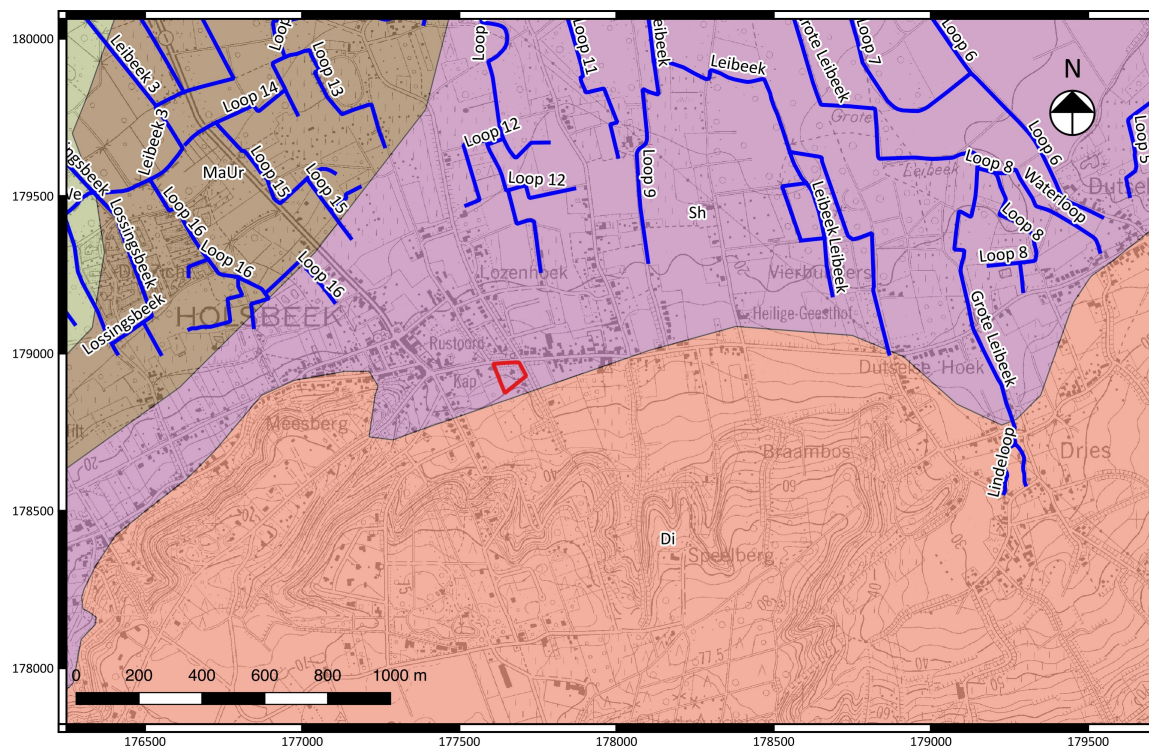


Fig. 1.7: Tertiargeologische kaart (Bron: DOV Vlaanderen).

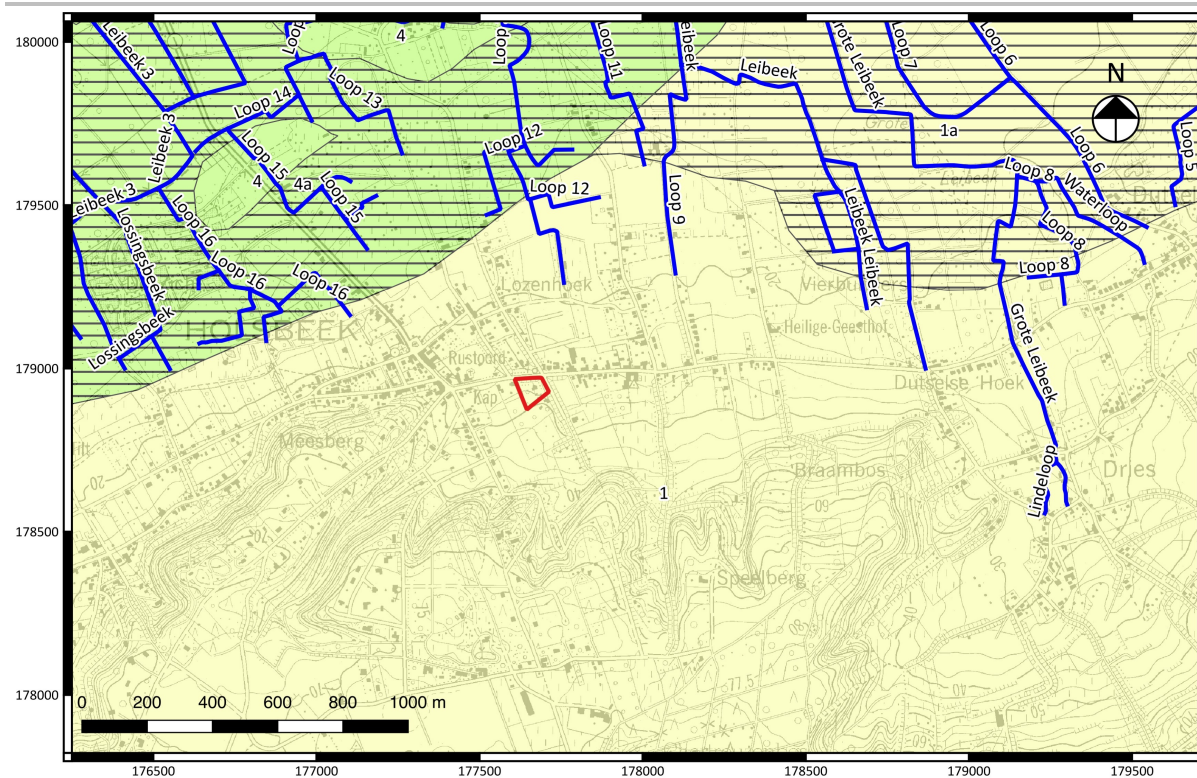


Fig. 1.8: Quartaairgeologische kaart (Bron: DOV Vlaanderen).

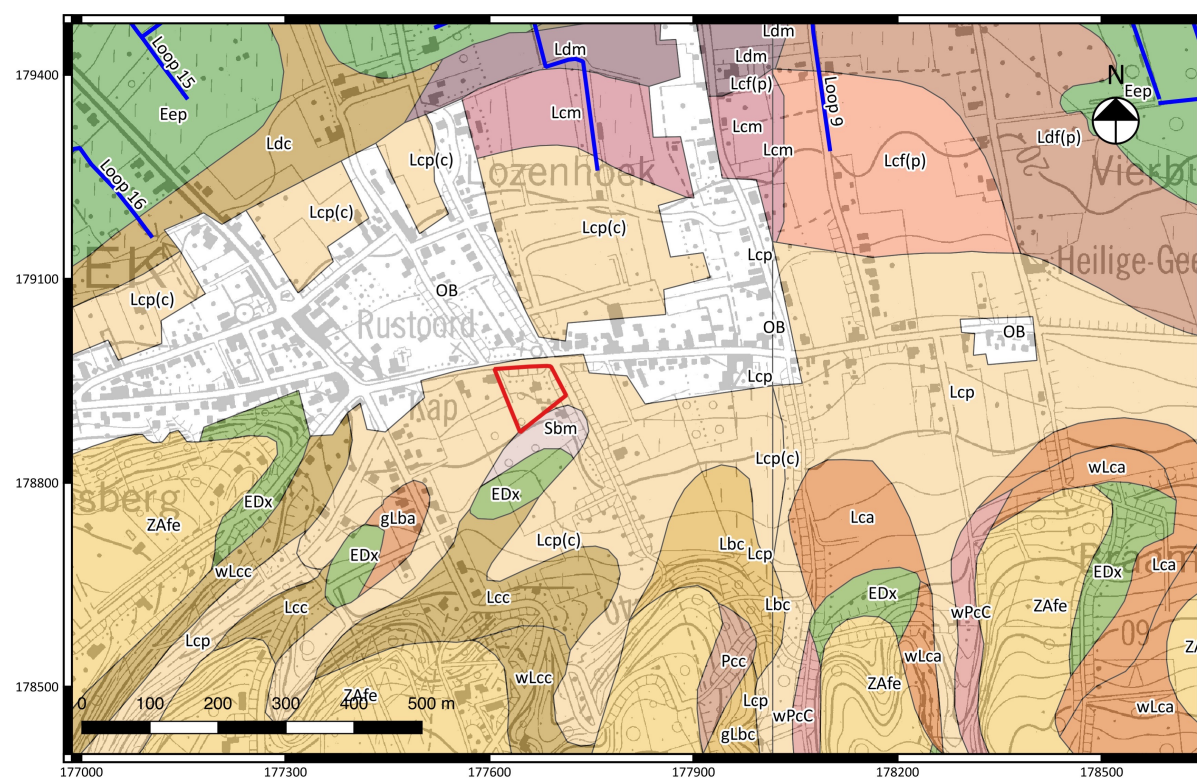


Fig. 1.9: Bodemkaart (Bron: DOV Vlaanderen).

1.2.2 Historische beschrijving van het projectgebied

Tijdens de 18^{de} en 19^{de} eeuw was sprake van eerder verspreide woonstructuren rondom het dorpscentrum van Holsbeek. Het tracé van de huidige Kortrijksebaan en haar zijwegen vormden de verkeersaders doorheen het toenmalig akkerlandcomplex. Ter hoogte van het projectgebied was de Kortrijksebaan duidelijk ingetekend als een holle weg op de Ferrariskaart (ca. 1775) (fig. 1.10). De Vandermaelenkaart (1846-1854) (fig. 1.11) toont een gelijkaardig landschapsbeeld.



Fig. 1.10: Ferrariskaart (ca. 1775) (Bron: Geopunt Vlaanderen).



Fig. 1.11: Vandermaelenkaart (1846-1854) (Bron: Geopunt Vlaanderen).

De huidige perceelsindeling is min of meer in overeenstemming met de 19^{de} eeuwse kadastrale situatie (Popp-kaart, zie fig. 1.12), maar er was destijds nog geen sprake van een dens bewoningspatroon langs de Kortrijksebaan en haar zijwegen. Een structurele uitbreiding van het wooncentrum van Holsbeek in oostelijke richting kwam er pas in de loop van de 20^{ste} eeuw, wat duidelijk blijkt uit de luchtfoto van 1971 (fig. 1.13). Ook de woning van de familie Scheys ter hoogte van de Kortrijksebaan 25 was inmiddels aanwezig.

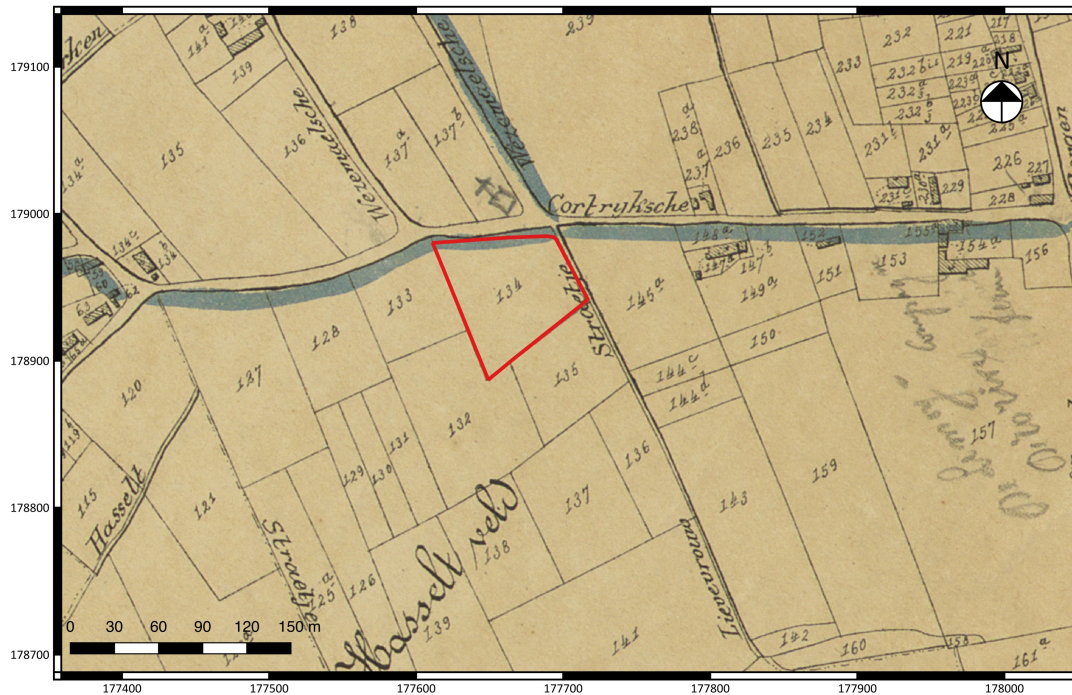


Fig. 1.12: De Popp-kaart (1842-1879) (Bron: Geopunt Vlaanderen).

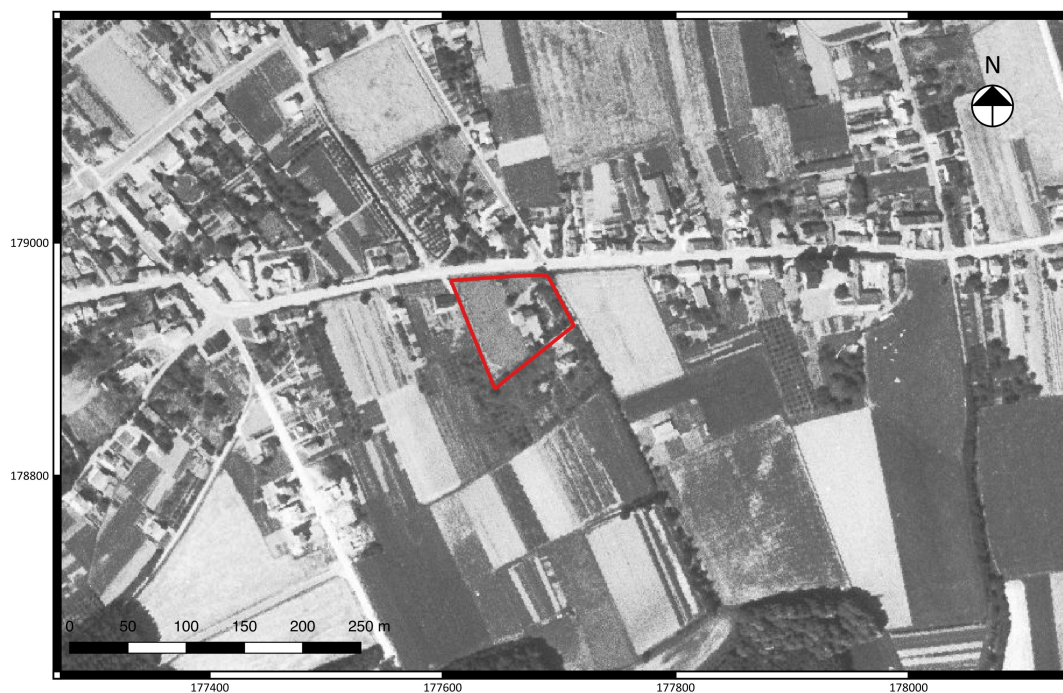


Fig. 1.13: Luchtfoto uit 1971 (Bron: Geopunt Vlaanderen).

1.2.3 Archeologisch kader van het projectgebied

Het grondgebied van de gemeente Holsbeek kent een rijke geschiedenis voor wat betreft het uitvoeren van archeologische waarnemingen. Voornamelijk vanaf de tweede helft van de 20^{ste} eeuw werden in deze regio talrijke veldkarteringen en (in mindere mate) opgravingen uitgevoerd door verscheidene (hobby-)archeologen. De focus van deze onderzoeken was/is hier voornamelijk gericht op diverse perioden van de steentijd. Opvallend zijn de vele vindplaatsen van (al dan niet begraven) concentraties van lithisch materiaal uit het (vroeg-)mesolithicum ("Wingemesolithicum") op gunstig gelegen gronden langs de loop van de Winge en haar zijlopen.

Voor wat betreft de onmiddellijke omgeving van het projectgebied zijn in de databank van de Centrale Archeologische Inventaris (CAI) (fig. 1.14) ook een aantal relevante archeologische waarnemingen opgenomen. CAI-locatie 245 langs de oostelijke grens van het terrein werd aangeduid als een oppervlaktevindplaats van lithisch materiaal (collectie Scheys) uit het mesolithicum en het neolithicum. Wat verder naar het oosten, ter hoogte van verdwenen bewoning (hoeve) uit de Nieuwe Tijd werd een kling in grijze vuursteen aangetroffen tijdens een veldkartering (CAI 1888). Ook ten noorden van het projectgebied - langs de Bergeveld(straat) - werd tijdens een veldkartering lithisch materiaal aangetroffen (collectie Boschmans).

Het volledige heuvelcomplex van de Meesberg ten westen van het terrein werd opgenomen als een locatie met een groot aantal oppervlaktevondsten (o.a. collectie Boschmans) uit verschillende perioden (midden-paleolithicum t.e.m. de Romeinse periode) (CAI 253). Ter hoogte van de huidige woonwijk ten zuiden van het projectgebied werd in 2011 een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd door Studiebureau Archeologie. Tijdens de prospectie werden een aantal bodemsporen (met brokken verbrande leem en houtskool als bijmenging van de vulling) van onbepaalde aard en ouderdom aangetroffen, alsook enkele losse vondsten, met name fragmenten van (post)midleeeuws aardewerk en een distaal fragment van een kling (?) in grijze, gevlekte vuursteen.

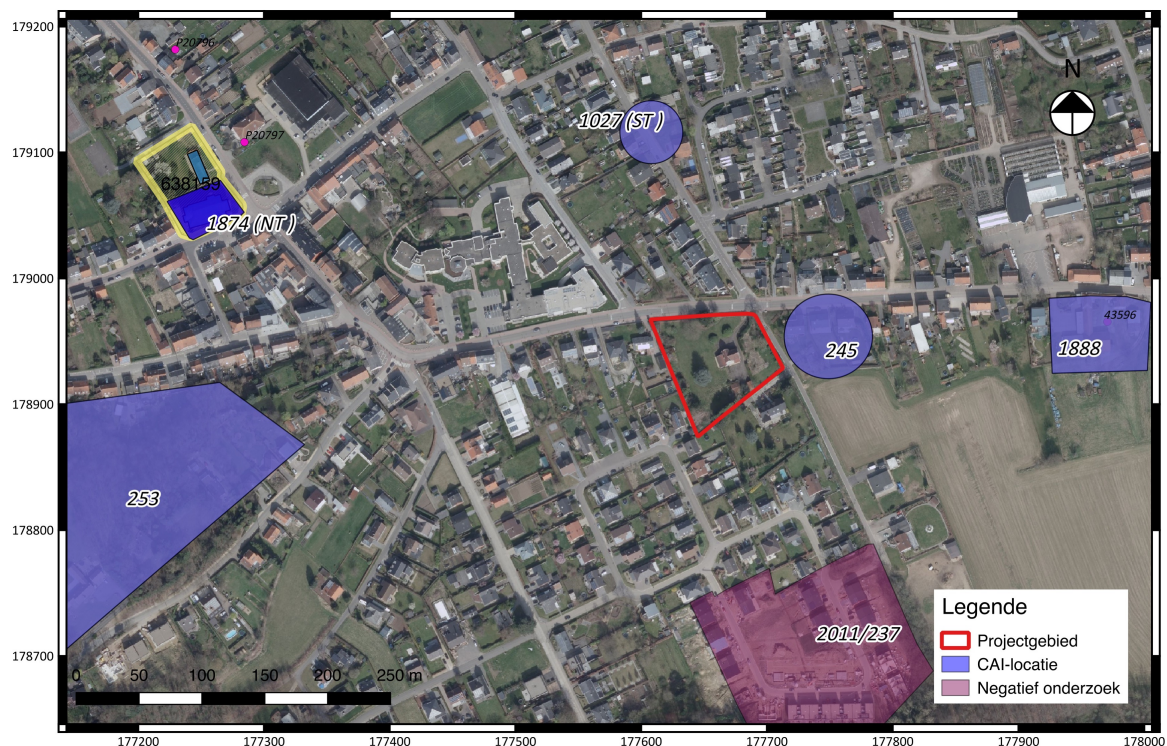


Fig. 1.14: Luchtfoto (2016) met projectie van de CAI-locaties.

1.2.4 Interpretatie en archeologische verwachting

De evolutieschets van het historisch grondgebruik ter hoogte van het projectgebied toont aan dat enkel het bebouwde deel van het terrein een structurele bodemverstoring (onderkelderde woning) heeft ondergaan. In de tuinzone rond de woning zijn nooit structurele bodemingrepen gebeurd in het (recente) verleden.

Volgens de gegevens van de bodemkaart is er sprake van colluviale gronden (bodemserie Lcp). Deze bodemserie komt voor in een langgerekte en brede strook op de grens tussen de getuigenheuvelrug en de Wingevallei. De relevantie van dergelijke gronden betreft de hoge potentie voor de aanwezigheid van begraven (paleo)horizonten in de diepere ondergrond, al dan niet geassocieerd met ruimtelijk goed bewaarde archeologische waarden uit de (pre)historische periode. Om de dikte van het colluviumpakket te checken - en dus de diepteligging van het archeologisch relevant niveau te kennen in functie van het bepalen van de impact van de geplande werken - is verder vooronderzoek zonder ingreep in de bodem noodzakelijk. Om die reden werd een landschappelijk bodemonderzoek uitgevoerd waarvan de resultaten in het volgend hoofdstuk worden gepresenteerd.

1.2.5 Beantwoording onderzoeksvragen

Welke aanwijzingen bevatten de bestaande bronnen en de informatie met betrekking tot de geplande werken over het archeologisch potentieel van het terrein?

Wat is de impact van de geplande werken?

Louter op basis van het bureauonderzoek is het archeologisch potentieel van dit specifiek projectgebied niet accuraat in te schatten, gezien het ontbreken van bodemkundig en archeologisch relevante waarnemingen met betrekking tot het terrein. De omschrijving van de geplande werken geeft wel duidelijk aan dat het bodemarchief op structurele wijze wordt bedreigd door de verkaveling, tot een diepte van max. 2 m beneden het maaiveld (aanleg nutsleidingen).

Om de dikte van het colluviumpakket te checken - en dus de diepteligging van het archeologisch relevant niveau te kennen in functie van het bepalen van de impact van de geplande werken - is verder vooronderzoek zonder ingreep in de bodem noodzakelijk. De vraagstelling met betrekking tot de impact van de geplande werken kan pas worden beantwoord na de uitvoering van een landschappelijk bodemonderzoek.

2. Landschappelijk bodemonderzoek

2.1 Beschrijvend gedeelte

2.1.1 Administratieve gegevens

Projectcode		2017K193
Actoren	Studiebureau Archeologie	OE/ERK/Archeoloog/2015/00002 (bedrijf)
	Nick Van Liefferinge	OE/ERK/Archeoloog/2016/00111 (auteur)
	Lawrence Dingens	Assistent-archeoloog
Locatie	Provincie	Vlaams-Brabant
	Gemeente	Holsbeek
	Deelgemeente	Holsbeek
	Adres	Kortrijksebaan 25
Kadastrale gegevens		Holsbeek, Afdeling 1, Sectie E, perc. 134H, 134K en 134 L
Oppervlakte onderzoeksgebied		0,62 ha
Bounding Box	Punt 1	X177607, Y178874
	Punt 2	X177713, Y178972
Topografische kaart		Fig. 2.1
Kadasterplan		Fig. 2.2
Termijn veldwerk		17 november 2017
Relevante termen thesauri OE		Bureauonderzoek, landschappelijk bodemonderzoek, colluviale processen, holle wegen, getuigenheuvel

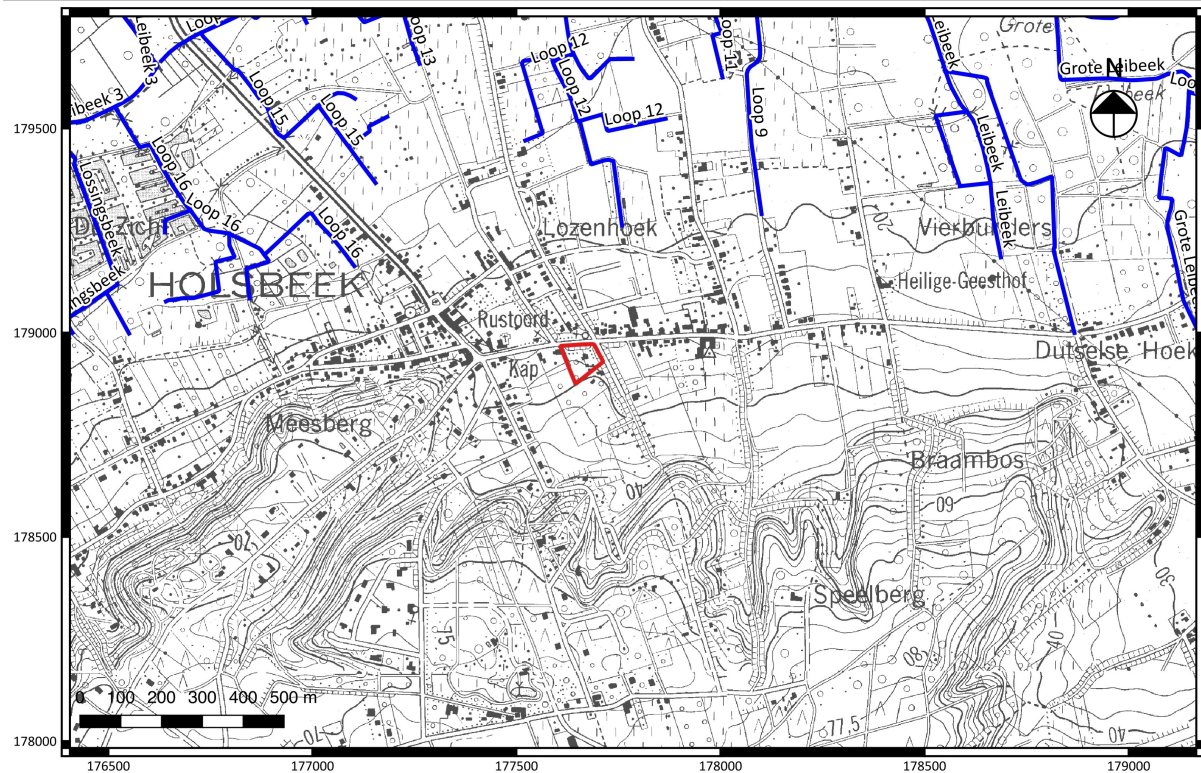


Fig. 2.1: Situering van het projectgebied op de topografische kaart van 1996 (bron: Geopunt Vlaanderen).

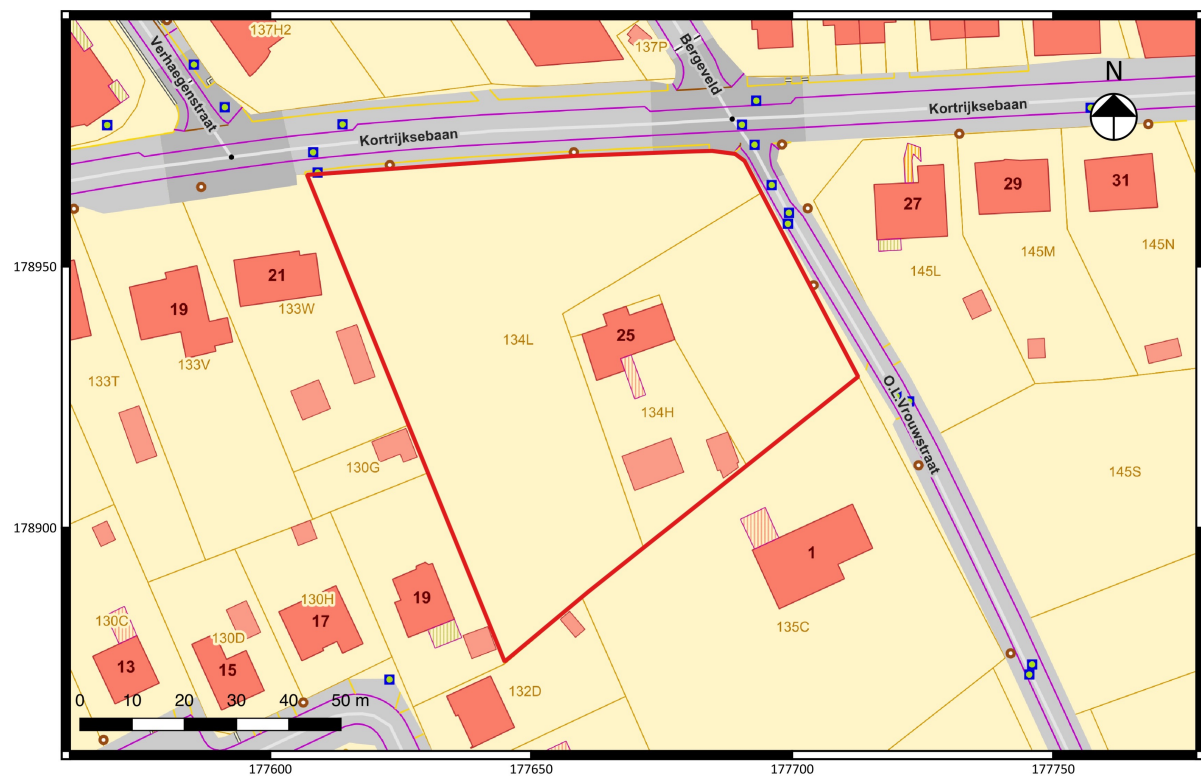


Fig. 2.2: Situering van het projectgebied op het kadasterplan (©CADGIS).

2.1.2 Relevante (geo-)archeologische voorkennis

Volgens de bodemkaart (fig. 2.3) bevindt het projectgebied zich in een zone met Lcp-gronden. Deze bodemserie komt voor in een langgerekte en brede strook op de grens tussen de getuigenheuvelrug en de valleigronden. Het betreft zandlemige sedimenten die door colluviale processen (erosie van de hoger gelegen gronden) zijn afgezet aan de voet van de heuvelrug. De NZ-georiënteerde, natuurlijke en antropogene insnijdingen op de flanken van het heuvelrug (brondalen en tracés van oude holle wegen) zijn ook opgevuld met deze colluviale afzettingen. De relevantie van dergelijke gronden betreft de hoge potentie voor de aanwezigheid van begraven (paleo)horizonten in de diepere ondergrond, al dan niet geassocieerd met ruimtelijk goed bewaarde archeologische waarden uit de (pre)historische periode.

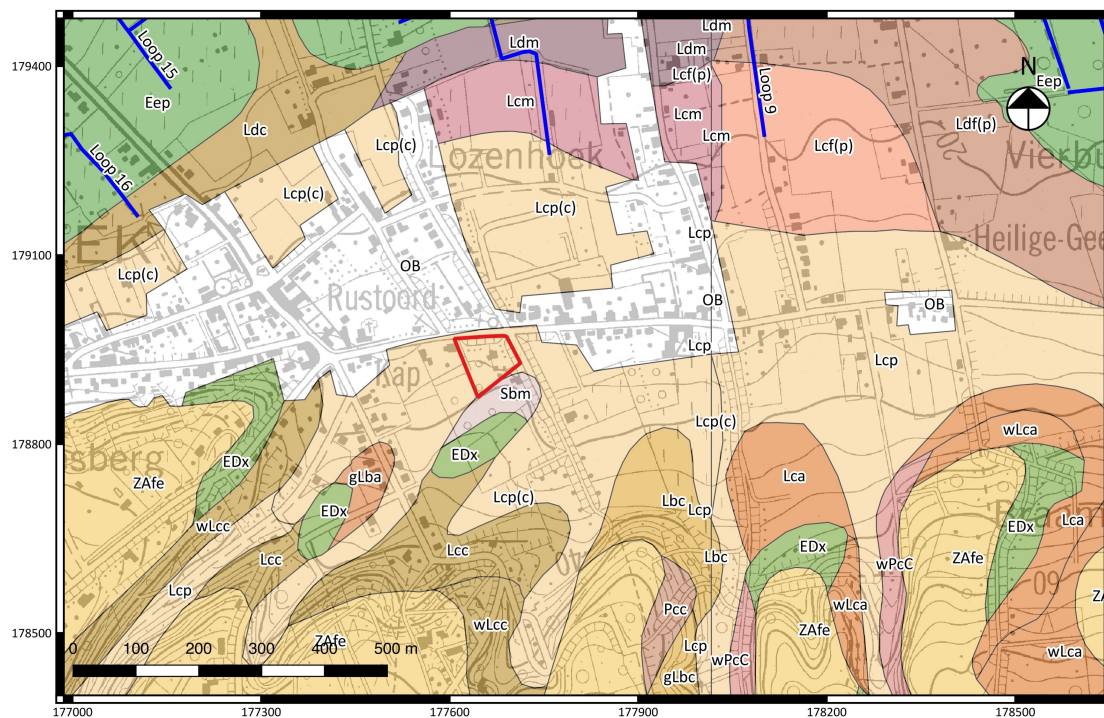


Fig. 2.3: Bodemkaart (Bron: DOV Vlaanderen).

2.1.3 Onderzoekopdracht en vraagstellingen

Door middel van een landschappelijk bodemonderzoek wordt inzicht verkregen met betrekking tot de lithostratigrafische en bodemkundige opbouw van de gronden binnen het projectgebied. Op basis van de resultaten van het veldwerk wordt de archeologische verwachting voor het projectgebied (zie bureauonderzoek) bijgesteld.

Er wordt een antwoord geformuleerd op de volgende onderzoeksvragen:

- Op welke dieptes bevinden zich relevante archeologische niveaus?
- Zijn er nog intacte - al dan niet begraven - (paleo)bodems aanwezig?
- In hoeverre is de bodemopbouw - zoals weergegeven op de bodemkaart - recent² verstoord?
- Wat is de impact van de geplande werken?

² Hiermee wordt de periode na de Tweede Wereldoorlog bedoeld.

2.1.4 Onderzoeksmethoden en -technieken

Er werd gekozen voor een booronderzoek met behulp van een edelmanboor met een boorkopdiameter van 12 cm. Verspreid over het toegankelijk (onverhard) deel van het projectgebied werden vijf boringen uitgevoerd (fig. 2.3).

2.1.5 Afwijkingen bij de onderzoeksmethode (t.a.v. de Code van Goede Praktijk)

Het uitzetten van een boorgrid was niet mogelijk omwille van de specifieke terreingesteldheid.

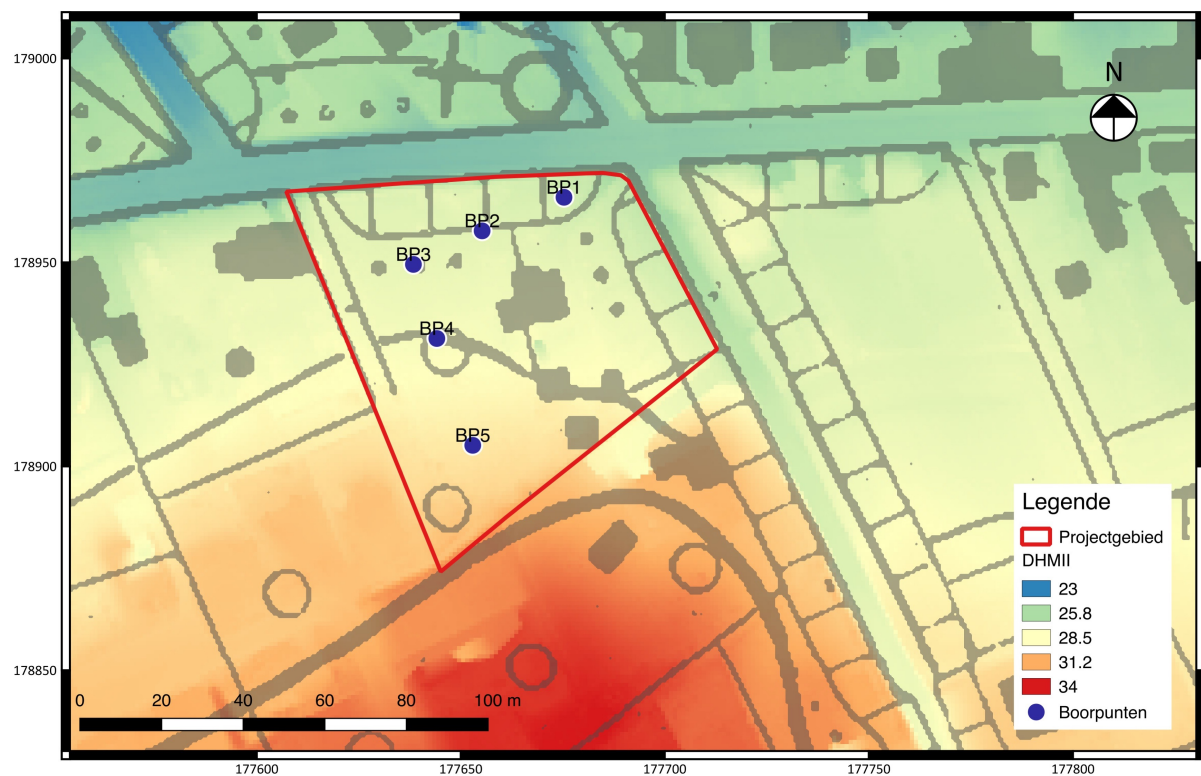


Fig. 2.4: Het boorpuntenplan (projectie op het digitaal hoogtemodel).

2.2 Assessment

2.2.1 Beschrijving van de bodemprofielen

De waargenomen lithostratigrafische en bodemkundige opbouw is in overeenstemming met de gegevens van de bodemkaart. Er is sprake van een colluviale afzetting waarvan de dikte fluctueert in functie van het reliëf. Ter hoogte van boorpunten 1, 2 en 3 in de lager gelegen tuinzone langsheen de Kortrijksebaan is sprake van een colluviumpakket waarvan de basis reikt tot een diepte van ca. 85 cm beneden het maaiveld. In de richting van de hoger gelegen gronden van de tuinzone (boorpunten 4 en 5) wordt het colluviumpakket snel minder dik, met een basis op ca. 60 cm beneden het maaiveld ter hoogte van boorpunt 5 (= hoogstgelegen boorpunt) (fig. 2.5).

Onder het colluviumpakket is overal een zandige afzetting met een heterogene lichtbruin-groene (kleur)textuur aanwezig. Het gaat (deels) om glauconiethoudend/ijzerzandsteenhoudend tertiair materiaal dat als een quataire hellingsafzetting kan worden geïnterpreteerd. Onder het colluviumpakket werd in ieder geval geen begraven paleobodem vastgesteld in onaangeroerd sediment van quataire oorsprong. Dit is wellicht het gevolg van erosieprocessen, uiteraard voorafgaand aan de afdekking met colluvium.

2.2.2 Interpretatie en archeologische verwachting

Volgens de gegevens van de bodemkaart is er sprake van colluviale gronden (bodemsérie Lcp). Deze bodemsérie komt voor in een langgerekte en brede strook op de grens tussen de getuigenheuvelrug en de Wingevallei. De relevantie van dergelijke gronden betreft de hoge potentie voor de aanwezigheid van begraven (paleo)horizonten in de diepere ondergrond, al dan niet geassocieerd met ruimtelijk goed bewaarde archeologische waarden uit de (pre)historische periode. Om de dikte van het colluviumpakket te checken - en dus de diepteligging van het archeologisch relevant niveau te kennen in functie van het bepalen van de impact van de geplande werken - werd een landschappelijk bodemonderzoek uitgevoerd.

Het landschappelijk bodemonderzoek heeft aangetoond dat de bovengrond bestaat uit een colluviaal sedimentpakket waarvan de dikte fluctueert tussen 85 cm (noordelijk deel van het terrein) en 60 cm beneden het maaiveld (zuidelijk deel van het terrein). Onder dit colluviumpakket komen geen begraven horizonten voor die deel uitmaken van een paleobodem. Ook onaangeroerde quataire afzettingen ontbreken, hetgeen wellicht het gevolg is van erosieprocessen. Het sedimentpakket onder het colluvium bestaat (deels) uit tertiair materiaal en kan als een quataire hellingsafzetting worden geïnterpreteerd.

Voor wat betreft artefactensites (uit de steentijd/gemeenschappen van jager-verzamelaars) bestaat een lage archeologische verwachting voor de aanwezigheid van ruimtelijk goed bewaarde waarden. Onder het colluviumpakket zijn namelijk geen begraven horizonten van een paleobodem aanwezig. Het oorspronkelijk paleolooppvlak is wellicht verdwenen door een structurele bodemerosie, voorafgaand aan de afdekking met colluvium.

Vindplaatsen met bodemsporen uit latere (pre)historische perioden kunnen ondanks de afwezigheid van het voornoemde paleolooppvlak niet worden uitgesloten. Voor dergelijke vindplaatsen blijft een hoge archeologische verwachting gehandhaafd.

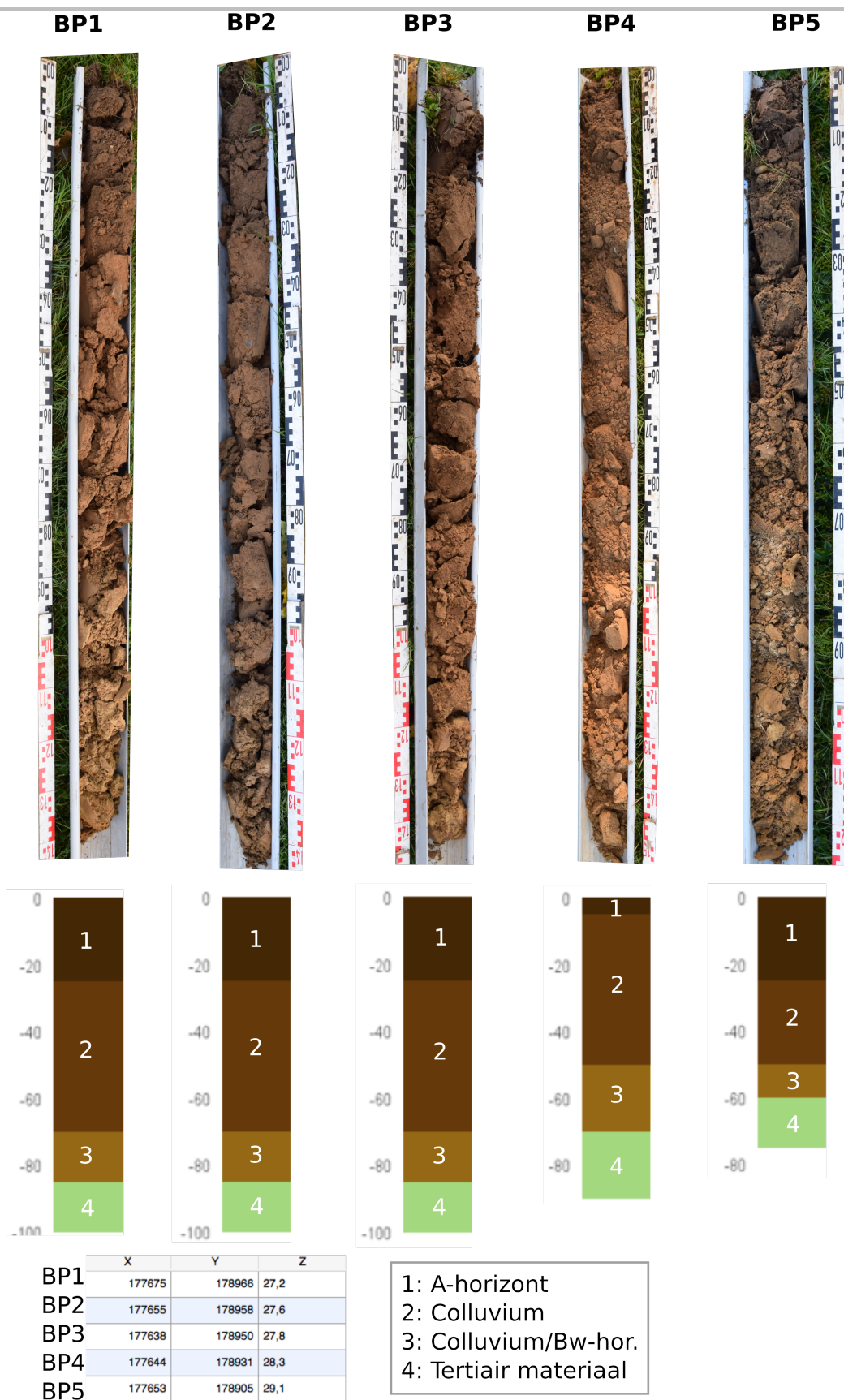


Fig. 2.5: Weergave van de bodemprofielen met interpretatie.

2.2.3 Beantwoording onderzoeksvragen

Op welke dieptes bevinden zich relevante archeologische niveaus?

Het archeologisch relevant niveau situeert zich op een diepte die fluctueert tussen 85 cm (noordelijk deel projectgebied) en 60 cm beneden het maaiveld (zuidelijk deel projectgebied).

Zijn er nog intacte - al dan niet begraven - (paleo)bodems aanwezig?

Er zijn geen intacte - al dan niet begraven - (paleo)bodems aanwezig binnen de contouren van het projectgebied.

In hoeverre is de bodemopbouw - zoals weergegeven op de bodemkaart - recent³ verstoord?

De waarnemingen van het landschappelijk bodemonderzoek zijn in overeenstemming met de gegevens van de bodemkaart. In uitzondering van de aanleg van de bouwput van de (onderkelderde) woning is de bodemopbouw nooit structureel verstoord geweest door recente graafwerkzaamheden.

Wat is de impact van de geplande werken?

De graafwerkzaamheden bij de inrichting van de bouwloten zullen gepaard gaan met bodemverstoringen tot een max. diepte van ca. 2 m beneden het maaiveld (aanleg nutsleidingen). De funderingen van de woonhuizen worden aangelegd op een diepte van minstens 80 cm beneden het maaiveld, wat bouwtechnisch gezien werd vastgelegd als vorstvrije funderingsdiepte. Er kunnen tevens ondergrondse (kelder)verdiepingen worden voorzien.

Gelet op het feit dat het archeologisch relevant niveau zich situeert op een diepte tussen 60 à 85 cm beneden het maaiveld, zullen de bovengenoemde graafwerkzaamheden een structurele impact hebben op eventueel aanwezige archeologische waarden in de ondergrond.

³ Hiermee wordt de periode na de Tweede Wereldoorlog bedoeld.

Bibliografie

Websites:

<https://geo.onroerendergoed.be>

<https://cai.onroerendergoed.be>

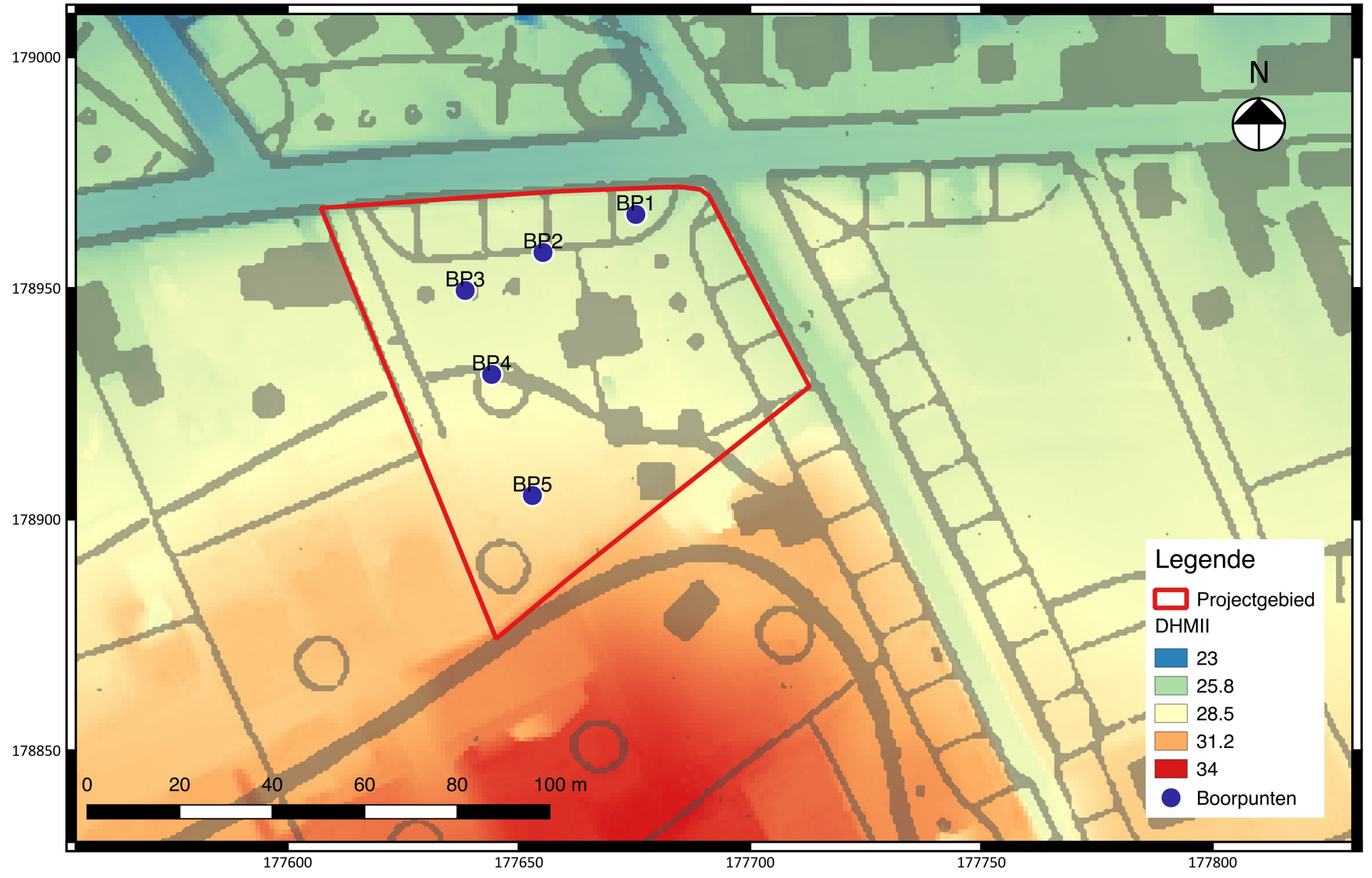
<https://onderzoeksbalans.onroerendergoed.be/onderzoeksbalans/archeologie>

www.inventaris.onroerendergoed.be

www.dov.vlaanderen.be

www.geopunt.be

Bijlage 1 Boorpuntenkaart



Bijlage 2 Beschrijving bodemprofielen

Bijlage 2 Paleolandschappelijke boorinventaris

Legende

Aflijning:		Kleur:		Kleur:		Bijmenging:		Vondsten:	
A	Abrupt	L-	Licht	gevl.	gevekt	AM	Asmortel	An	Andere
Du	Duidelijk	D-	Donker	gelg.	gelaagd	Be	Beton	Bo	Bouwceramiek
G	Geleidelijk			gebr.	gebrokkeld	Bio	Bioturbatie	Ce	Ceramiek
Di	Diffuus	Br	Bruin	hom.	homogeen	Bo	Bouwceramiek	Fa	Faunaresten
gr.	ondergrens	Gl	Geel	het.	hetrogeen	BS	Baksteen	Fl	Floraresten
		Go	Groen			Ce	Cement	Gl	Glas
Textuur:		Gr	Grijs	m.	met	CeM	Cementmortel	Ku	Kunststof
		Or	Oranje	vl.	vlekken	DKS	Doornikse KS	Le	Leder
Re	Redelijk	Rd	Rood	sp.	spikkels	Fe	Ijzerconcreties	Li	Litisch materiaal
Ze	Zeer	Wt	Wit	lg.	lagen	Fe-slak	Ijzerslak	Me	Metaal
Za	Zacht	Zw	Zwart	lgs.	laagjes	FeZS	Ijzerzandsteen	Mu	Munt
Ha	Hard	Bl	Blauw	br.	brokken	Glau	Glauconiet	Na	Natuursteen
Va	Vast	Pr	Purper	fi.	fibers	HK	Houtskool	Pi	Pijpaarde
Lo	Los	Rz	Roze	to.	tongen	Hu	Humus	St	Staalname
Z	Zand			wi.	wiggen	K	Kalk		
L	Leem			le.	lenzen	KM	Kalkmortel		
K	Klei					KS	Kalksteen		
V	Veen					KW	Kwarts		
						KZM	Kalkzandmortel		
						KZS	Kalkzandsteen		
						LS	Leisteen		
						Me	Mergel		
						Mg	Mangaan		
						NS	Natuursteen		
						SK	Steenkool		
						TG	Tegel		
						TM	Trasmortel		
						VL	Verbrande leem		
						ZM	Zandmortel		
						ZS	Zandsteen		

Profiel B1

1. Algemene gegevens

- 1. Beschrijver: Nick Van Liefferinge, Studiebureau Archeologie.
- 2. Soort onderzoek: Archeologisch: Landschappelijk booronderzoek
- 3. Plaats: Holsbeek - Kortrijksebaan 25
- 4. Hoogteligging: m TAW.
- 5. Coördinaten: N; O. (lamb 72)
- 6. Datum: vrijdag, 17/11/2017
- 7. Gereedschap: Edelmanboor (diam. 7cm.)
- 8. Landgebruik: Tuin,
- 9. Weersomstandigheden:
- 10. Oriëntatie: nvt.
- 11. Bodemeenheid:

2. Profielbeschrijving



- H1 (A)
0-25 cm: L>Z; ; hom. DBr ; Hu; Di onregelmatig gr. (Beschr: droog)
- H2 (Colluvium)
25-70 cm: L>Z; ; hom. Br ; Di onregelmatig gr. (Beschr: droog)
- H3 (Bw)
70-85 cm: L>Z; ; gevl. LBr-Gl ; Fe-vl; Di onregelmatig gr. (Beschr: droog)
- H4 (Tertiair zand)
85- cm: Z; ; gevl. LGo-Gl ; Glau, Fe-vl; (Beschr: droog)
- Bereikte diepte: -100 cm.
- Grondwatertafel: Niet bereikt.
- Opmerkingen:

Profiel B2

1. Algemene gegevens

- 1. Beschrijver: Nick Van Liefferinge, Studiebureau Archeologie.
- 2. Soort onderzoek: Archeologisch: Landschappelijk booronderzoek
- 3. Plaats: Holsbeek - Kortrijksebaan 25
- 4. Hoogteligging: m TAW.
- 5. Coördinaten: N; O. (lamb 72)
- 6. Datum: vrijdag, 17/11/2017
- 7. Gereedschap: Edelmanboor (diam. 7cm.)
- 8. Landgebruik: Tuin,
- 9. Weersomstandigheden:
- 10. Oriëntatie: NVT.
- 11. Bodemeenheid:

2. Profielbeschrijving



- H1 (A)
0-25 cm: L>Z; ; hom. DBr ; Hu; G onregelmatig gr. (Beschr: droog)
- H2 (Colluvium)
25-70 cm: L>Z; ; hom. Br ; G onregelmatig gr. (Beschr: droog)
- H3 (Bw)
70-85 cm: L>Z; ; gevl. LBr-Gl ; Fe-vl; G onregelmatig gr. (Beschr: droog)
- H4 (Tertiair zand)
85- cm: Z; ; gevl. LGo-Gl ; Glau, Fe-vl; (Beschr: droog)
- Bereikte diepte: -100 cm.
- Grondwatertafel: Niet bereikt.
- Opmerkingen:

Profiel B3

1. Algemene gegevens

1. Beschrijver:	Nick Van Liefferinge, Studiebureau Archeologie.
2. Soort onderzoek:	Archeologisch: Landschappelijk booronderzoek
3. Plaats:	Holsbeek - Kortrijksebaan 25
4. Hoogteligging:	m TAW.
5. Coördinaten:	N; O. (lamb 72)
6. Datum:	vrijdag, 17/11/2017
7. Gereedschap:	Edelmanboor (diam. 7cm.)
8. Landgebruik:	Tuin,
9. Weersomstandigheden:	
10. Oriëntatie:	NVT.
11. Bodemeenheid:	

2. Profielbeschrijving



H1 (A)
0-25 cm: L>Z; ; hom. DBr ; Hu; G onregelmatig gr. (Beschr: droog)

H2 (Colluvium)
25-70 cm: L>Z; ; hom. Br ; G onregelmatig gr. (Beschr: droog)

H3 (Bw)
70-85 cm: L>Z; ; gevl. LBr-Gl ; Fe-vl; G onregelmatig gr. (Beschr: droog)

H4 (Tertiair zand)
85- cm: Z; ; gevl. LGo-Gl ; Glau, Fe-vl; (Beschr: droog)

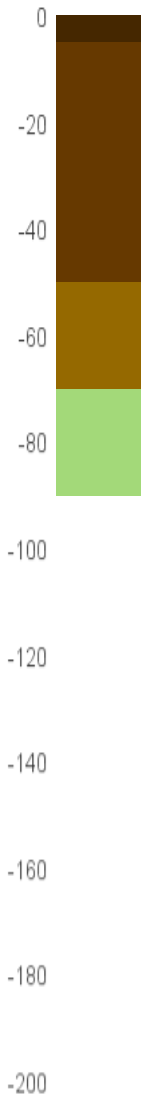
Bereikte diepte: -100 cm.
Grondwatertafel: Niet bereikt.
Opmerkingen:

Profiel B4

1. Algemene gegevens

- 1. Beschrijver: Nick Van Liefferinge, Studiebureau Archeologie.
- 2. Soort onderzoek: Archeologisch: Landschappelijk booronderzoek
- 3. Plaats: Holsbeek - Kortrijksebaan 25
- 4. Hoogteligging: m TAW.
- 5. Coördinaten: N; O. (lamb 72)
- 6. Datum: vrijdag, 17/11/2017
- 7. Gereedschap: Edelmanboor (diam. 7cm.)
- 8. Landgebruik: Tuin,
- 9. Weersomstandigheden:
- 10. Oriëntatie: NVT.
- 11. Bodemeenheid:

2. Profielbeschrijving



- H1 (A)
0-5 cm: L>Z; ; hom. DBr ; Hu; G onregelmatig gr.
(Beschr: droog)
- H2 (Colluvium)
5-50 cm: L>Z; ; hom. Br ; G onregelmatig gr.
(Beschr: droog)
- H3 (Bw)
50-70 cm: L>Z; ; gevl. LBr-Gl ; Fe-vl; G
onregelmatig gr. (Beschr: droog)
- H4 (Tertiair zand)
70- cm: Z; ; gevl. LGo-Gl ; Glau, Fe-vl; (Beschr:
droog)
- Bereikte diepte: -90 cm.
- Grondwatertafel: Niet bereikt.
- Opmerkingen:

Profiel B5

1. Algemene gegevens

1. Beschrijver:	Nick Van Liefferinge, Studiebureau Archeologie.
2. Soort onderzoek:	Archeologisch: Landschappelijk booronderzoek
3. Plaats:	Holsbeek - Kortrijksebaan 25
4. Hoogteligging:	m TAW.
5. Coördinaten:	N; O. (lamb 72)
6. Datum:	vrijdag, 17/11/2017
7. Gereedschap:	Edelmanboor (diam. 7cm.)
8. Landgebruik:	Tuin,
9. Weersomstandigheden:	
10. Oriëntatie:	NVT.
11. Bodemeenheid:	

2. Profielbeschrijving



Bijlage 3 Dagrapporten

Naam: Nick Van Liefferinge

Datum: vr 17 nov 2017

Aanwezig: Nick Van Liefferinge

Weer: Buiten Matige temp. Licht bewolkt

☐ iSpace ☐ RTS ☐ GPS ☐ Metaaldetector

Project: Holsbeek - Kortrijksebaan 25

Vergunning: 2017K193

Werkput:

Werkuren: 10:00 — 12:00

Bezoek: Opdrachtgever

Graafmachine: —

Graafmachinist:

Werkzaamheden

Overleg met dhr. I. SCHEYS

5 boringen in onverharde delen tuinzone: colluviale gronden, holle wegen

Opmerkingen, wijzigingen t.o.v. plan (los van individuele sporen), gedachtegangen, to-do, ...

Boringen

Staalnames:

Profielen:

Opmerkingen tov plan:

Overuren: